

Motion till riksdagen 2020/21:347

av Elisabeth Svantesson m.fl. (M)

med anledning av prop. 2019/20:188 Sveriges genomförande av Agenda 2030

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om näringslivets centrala roll i genomförandet av Agenda 2030 och betydelsen av en politik som främjar tillväxt för att målen i agendan ska uppnås och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att nationella åtgärder som syftar till utsläppsminskningar i Sverige inte får medföra ökade utsläpp utanför Sveriges gränser och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen behöver identifiera och höja den nationella ambitionsnivån där Sverige ligger långt ifrån att nå målen, exempelvis mål 16.1 om minskat våld, och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om målsättningen att det traditionella utvecklingsbiståndet efter Agenda 2030:s genomförande ska kunna avvecklas och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen behöver resultatredovisa Agenda 2030:s genomförande i en resultatskrivelse två gånger per mandatperiod och inte som föreslås i propositionen en gång per mandatperiod och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Moderaterna välkomnar att regeringen har ett engagemang i genomförandet av Agenda 2030, och det är betydelsefullt att riksdagen involveras i arbetet. Sverige bör sträva efter att genomföra Agenda 2030 på bästa sätt. Fokus bör dock inte främst ligga på att vara bättre relativt andra utan att de faktiska mål som utgör själva agendan uppnås. Det kan konstateras att Sverige i dag är ledande på vissa områden samtidigt som vi har stora samhällsproblem och behöver öka ambitionen nationellt för att nå målen på andra områden.

Agenda 2030 består av 17 globala mål och 169 delmål om bl.a. fredliga samhällen, rent vatten och sanitet samt hållbar energi, som FN:s medlemsländer förbundit sig att vart för sig och tillsammans arbeta för att nå till 2030.

Agenda 2030 är en tillväxtagenda. Bland flera utav delmålen tydliggörs tillväxtens betydelse, såsom en bnp-tillväxt på minst 7 procent per år i de fattigaste länderna och att småskaligt jordbruk ska förmå att skala upp sin produktion. Agendan tydliggör tillväxtens centrala betydelse för att nå de 17 globala målen om att bekämpa fattigdom och hunger, att säkerställa en god utbildning för alla liksom att bekämpa klimatförändringarna.

Företagens roll är avgörande för vår förmåga att uppnå Agenda 2030. Regeringens proposition nämner näringslivets förmåga att driva agendan framåt. Moderaterna vill betona näringslivets centrala betydelse och vill se en tydligare roll för företagande och innovation i arbetet med agendans globala genomförande. Framgångsrika vacciner, innovativa lösningar för klimatet och smarta digitala lösningar för sjukvården skapas av privata företag.

Vad gäller Agenda 2030:s genomförande i Sverige finns till stor del lagstiftning och riksdagsbundna mål på plats som ligger i linje med Agenda 2030. Exempelvis står en majoritet av partierna i Sveriges riksdag bakom det klimatpolitiska ramverket, med klimatmålen, klimatlagen och det klimatpolitiska rådet. Klimatfrågan är till sin natur gränsöverskridande. Därför är det svenska klimatmålet förankrat i ett globalt perspektiv. Sveriges nationella klimatmål får inte uppnås genom att utsläppen av växthusgaser ökar utanför Sveriges gränser. Denna princip är helt central för att svensk klimatpolitik ska göra skillnad på riktigt och att klimatmålen samt målen i Agenda 2030 ska nås.

Det är dock angeläget att Sverige nationellt höjer ambitionsnivån i de frågor där den nuvarande politiken visar på allvarliga brister i uppfyllelsen av Agenda 2030. Av särskild vikt är mål 16 om fredliga och inkluderande samhällen, sammankopplat med grundläggande frågor om samhällskontraktet och medborgarnas tillit till institutioner och statsförvaltning. Dess första delmål stipulerar behovet av att minska alla former av våld och dödligt våld, vilket SCB konstaterar att Sverige inte uppfyller givet ökningen av dödligt våld under senare år. Regeringen behöver identifiera och höja den nationella ambitionsnivån där Sverige ligger långt ifrån att nå målen.

Vidare vad gäller Sveriges genomförande av Agenda 2030 är en central del bistånds- och utvecklingspolitiken. Viktigt att konstatera är att det inte är bistånd som driver utveckling. Forskning visar att den ekonomiska tillväxten till ytterst liten del är biståndets förtjänst. I stället skapas utveckling av allt bredare ekonomier där jordbrukets roll krymper och andra samhällssektorer växer. Åtgärder för att främja ekonomisk tillväxt, internationell handel och förbättrat företagsklimat är helt avgörande för att nå både målen för biståndspolitik och målen för Agenda 2030. Vad gäller Sveriges traditionella biståndspolitik måste målet vara en nollvision och att utvecklingsländers egen bärkraft stärks så att vi kan gå från bistånd till handel.

Traditionellt utvecklingsbistånd ska inte förväxlas med internationellt samarbete. Coronapandemin har aktualiserat behovet av global samverkan. Pandemier såväl som klimatförändringar måste hanteras gemensamt. I krisens spår blir det än viktigare att värna våra normer och standarder för global samverkan. Det gäller i allt från handelssystemet till att stå upp för folkrätten och de mänskliga rättigheterna. Lika viktigt är det att snabbt kunna bistå med hjälp och stöd i händelse av krig, konflikt eller katastrof, det som brukar kallas för humanitärt bistånd eller katastrofbistånd. Det humanitära katastrofbiståndet kommer alltid att behövas.

Det traditionella utvecklingsbiståndet ska dock präglas av hjälp till självhjälp och det innebär därför också till sin natur att det en dag måste ta slut. För att ta Agenda 2030 på det allvar som den förtjänar anser därför Moderaterna att Sveriges riksdag bör ställa sig bakom målet att det traditionella utvecklingsbiståndet efter Agenda 2030:s genomförande ska kunna avvecklas.

I sammanhanget är det viktigt att konstatera att Agenda 2030 saknar skarpa skrivningar kring demokrati, och Sverige behöver därför utöver Agenda 2030 vara en fortsatt stark röst för demokrati, rättsstatens principer och mänskliga rättigheter i hela världen. Sverige har en god tradition av att främja demokratiutveckling i vårt närområde, exempelvis i de baltiska staterna efter kommunismens fall. Sverige ska vara en stark röst för demokrati i multilaterala sammanhang, och regeringen bör verka mer aktivt för att stärka de demokratiska ländernas samarbete i FN.

Regeringen föreslår i propositionen att resultatredovisningen vad gäller Sveriges politik för global utveckling (PGU) ska slopas och ersättas med resultatredovisning för Agenda 2030:s genomförande. Från Moderaternas sida kan vi konstatera att ramverket kring PGU varit på plats i många år och att det varit bred politisk enighet kring ramverket. Moderaterna välkomnar regeringens engagemang i genomförandet av Agenda 2030 och delar uppfattningen att genomförandet behöver resultatredovisas och har således inget att invända mot att resultatredovisningen av PGU ersätts med en resultatredovisning för Agenda 2030. Redovisningen bör dock fortsatt ske vartannat år. Agendan ska vara genomförd om tio år, och om resultatredovisningen endast lämnas en gång per mandatperiod återstår således endast två resultatredovisningar innan agendan ska vara genomförd. Redovisningen bör således ske minst två gånger per mandatperiod. Det är vidare viktigt att regeringen styr myndigheterna samstämmigt med tydliga instruktioner om hur myndigheter ska arbeta och rapportera utifrån agendan. En god resultatuppföljning är av stor betydelse för ett välfungerande genomförande av agendan.

Elisabeth Svantesson (M)

Edward Riedl (M)

Mattias Karlsson i Luleå (M)

Hans Wallmark (M)

Margareta Cederfelt (M)

Jan Ericson (M)

Sofia Westergren (M)

Hans Rothenberg (M)

Magdalena Schröder (M)